

ที่ สม ๐๐๐๔/๗๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่อง การส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่
๓๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอรายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบาย
หรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้ ตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๓) และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและ
การประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) รายงานผลการพิจารณาดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวใน
ส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสถาบันวิจัยและให้
คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและ
คุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลเป็นประเภทหนึ่งของสิทธินี้ และแม้ประเทศไทยมี
กฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่แล้ว แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มโดยเฉพาะผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็น
เอกชน ดังนั้น จึงเห็นควรจัดทำเป็นข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎในเรื่องนี้

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เมื่อพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ความสำคัญและจำเป็นของการคุ้มครองสิทธิในความเป็น
อยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวเนื่องจากผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นควรนำเรื่องร้องเรียนอันมีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล
ส่วนบุคคลเข้าสู่การพิจารณา ประกอบกับรัฐบาลอยู่ระหว่างการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
อันเป็นกฎหมายสำคัญในการติดต่อระหว่างประเทศ และหลายประเทศมีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าว
แล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุง
กฎหมายและกฎเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้มีมาตรการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่อาศัยหรือ
ติดต่อกับประเทศไทยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและได้รับการยอมรับกันทั่วไป ทั้งนี้ ตามอำนาจหน้าที่ใน
พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๓)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเรียงงานดังกล่าว เพื่อมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิชุมชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

๔.๑ สภาพปัญหาการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

๔.๑.๑ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง สิทธิที่บุคคลทุกคนจะได้รับการเคารพจากองค์กรของรัฐและบุคคลทั้งหลายในอันจะไม่เข้าไปสืบสวน เก็บบันทึก หรือเปิดเผยข้อมูลชีวิตส่วนตัวซึ่งเป็นความลับของผู้นั้น ไม่แทรกแซงหรือละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัว จากการศึกษาคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าผู้กระทำละเมิด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ ผู้ประกอบธุรกิจเครดิต สถาบันการเงิน ผู้ประกอบการเชิงธุรกิจและพาณิชย์ วิธีการละเมิด เช่น ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลตามที่ผู้นั้นหรือผู้แทนร้องขอ ไม่แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ใช้เปิดเผย เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

๔.๑.๒ ประเทศไทยมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นกฎหมายทั่วไป เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๒ และ ๓๒๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ และกฎหมายเฉพาะจำนวนหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มเป็นการเฉพาะ แต่ยังไม่มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป กล่าวคือ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไขการทำธุรกรรมข้อมูลเครดิตและคุ้มครองเจ้าของข้อมูลในกรณีดังกล่าว พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้น่าเชื่อถือ มีการควบคุมผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าว พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการรับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของรัฐ และมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในครอบครองของรัฐ

๔.๑.๓ เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งเสนอโดยสำนักนายกรัฐมนตรี และมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง เป็นลักษณะบังคับใช้เป็นการทั่วไปแล้ว มีข้อสังเกต คือ มาตรา ๕ วรรคท้าย กำหนดให้ตราพระราชกฤษฎีกายกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่ง (ร่าง) พระราชบัญญัติมาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการนำกฎหมายลำดับรองมายกเว้นกฎหมายที่มีสถานะทางกฎหมายลำดับสูงกว่า ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม มีมาตรการควบคุมผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์เมื่อเลิกกิจการ แต่ไม่มีมาตรการควบคุมเมื่อเริ่มกิจการ มีมาตรการส่งเสริมให้มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน แต่ไม่มีข้อกำหนดให้เพิกถอนหรือระงับใช้เครื่องหมายดังกล่าว องค์ประกอบของคณะกรรมการตามร่างกฎหมายยังไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติการและไม่คำนึงถึงสัดส่วนหญิงและชาย

๔.๑.๔ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ คือ ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนด และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายกำหนดว่าไม่ควรเปิดเผย เช่น ไม่เปิดเผยข้อมูลเวชระเบียนตามที่ผู้ป่วยร้องขอ หรือเปิดเผยประวัติสุขภาพส่วนบุคคลในลักษณะไม่เหมาะสมแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ พบว่าอุปสรรคของการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นรายงานการแพทย์ของผู้ป่วยที่เป็นเจ้าของข้อมูล ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากบทบัญญัติและการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔

๔.๑.๕ มาตรการลงโทษในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับต่างๆ กำหนดให้เป็นมาตรการทาง

อาญา ซึ่งควรเป็นมาตรการลงโทษปรับทางปกครองแทนจะเหมาะสมกว่า ส่วนมาตรการลงโทษกรณีผู้กระทำผิด เป็นนิติบุคคล ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ ผู้แทน/ผู้รับผิดชอบรับโทษด้วยนั้น เป็น บทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่าคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

๔.๒ ข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะนโยบาย

๑) โดยที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มีเจตนารมณ์เพื่อให้ประชาชนได้รับและมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัด เฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ส่วนร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็น การทั่วไป เพื่อคุ้มครองบุคคลจากการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปแสวงหา ประโยชน์หรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจนเกิดความเดือดร้อนรำคาญหรือ ความเสียหายแก่ผู้นั้น ดังนั้น คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ ราชการ) ซึ่งรับผิดชอบกฎหมายทั้งสองฉบับ ควรบริหารจัดการให้มีมาตรการเพื่อประกันว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดมี ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมายข้างต้นเพื่อให้ต้องด้วยกรณีแต่ละกรณีไป ตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายที่แตกต่างกันทั้งสองฉบับ

๒) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล ตามที่รับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อคิดเห็นร่วมอันสำคัญของคณะกรรมการประจำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (HRC) แนวทางเพื่อกำหนดระเบียบว่าด้วยการใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ขององค์การสหประชาชาติ แนวทางการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและการไหลเวียน ของข้อมูลข้ามเขตของข้อมูลส่วนบุคคลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ) และหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งรัดผลักดันการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมาย ดังกล่าวก็ควรกำหนดแนวปฏิบัติหรือคู่มือการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไปพลางก่อน เพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วน บุคคลที่เป็นเอกชนมีแนวทางปฏิบัติ

๓) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจนำแนวทางตาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓ ปรับใช้กับร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนด เป็นหลักการว่า วิธีคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฯ เว้นแต่กฎหมายนั้นมีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฯ

๔) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกิจการสื่อมวลชน รวมถึงแนวทางเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ บุคคลที่ควรได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษในกิจการ ดังกล่าว ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน อำนาจความสะดวกให้สมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพเกี่ยวกับกิจการสื่อมวลชนทุก สาขา กำหนดแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่สมาชิก เช่นให้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานทาง

จริยธรรมของการประกอบวิชาชีพ เป็นต้น โดยคำนึงถึงการได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ของกิจการสื่อมวลชน และไม่ละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่น

๕) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการบริหาร (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ควรกำหนดขั้นตอนให้สามารถปฏิบัติได้จริง ชัดเจน ไม่ยุ่งยาก ป้องกันการฝ่าฝืนได้ และไม่มีภาระค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นทั้งแก่ผู้ควบคุมข้อมูลและเจ้าของข้อมูลซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิ

๖) คณะรัฐมนตรี โดยกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) แพทยสภา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรมีหรือใช้มาตรการ เพื่อประกันว่าสถานพยาบาลของรัฐและของเอกชน แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและที่เป็นเอกชน จะเก็บรวบรวม ใช้และเปิดเผย เก็บรักษาและแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับบริการเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขและข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นใด ที่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วยและประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยในการรักษาพยาบาล รวมทั้งมีกลไกหรือมาตรการ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ป่วยที่มารับบริการทราบถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เพื่อประกันว่าโรงพยาบาลของรัฐและของเอกชน ตลอดจนแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและที่เป็นเอกชน จะเข้าใจและปฏิบัติตามในการให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะรายงานการแพทย์ของผู้ป่วยที่เป็นเจ้าของข้อมูล ที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มาตรา ๒๕ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฯ มาตรา ๔๕ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นใด

๔.๒.๒ ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

๑) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนข้อยกเว้นที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังนี้

๑.๑) มาตรา ๕ วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใดหรือกิจการใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการ” เนื่องจากเป็นการใช้กฎหมายที่มีสถานะทางกฎหมายลำดับรองมา ยกเว้นกฎหมายที่มีสถานะทางกฎหมายลำดับสูงกว่า จึงไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม (Rule of Law)

๑.๒) มาตรา ๑๖ วรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า “เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะเพิกถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่มีกฎหมายหรือสัญญาจำกัดสิทธิในการเพิกถอน” เนื่องจากเปิดโอกาสให้มีการทำสัญญาสำเร็จรูป

๑.๓) มาตรา ๒๗ ซึ่งกำหนดข้อยกเว้นว่า “ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตนโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) เปิดเผยต่อทนายความของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ว่าความแทนในคดีใดคดีหนึ่งหรือได้รับมอบอำนาจทั่วไปให้กระทำการแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียกเก็บหนี้ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องชำระให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(๓) เปิดเผยแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นประวัติศาสตร์

(๔) เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐร้องขอในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศหรือกิจการระหว่างประเทศ

(๕)

เนื่องจากบางประการ เช่น ตาม (๑) และ (๒) อาจขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดเงื่อนไขให้เป็นไป เพื่อประโยชน์สาธารณะ

๒) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มาตรา ๔๐ วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์เลิกกิจการให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ แจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ” โดยควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการแจ้ง หรือขึ้นทะเบียน หรือได้รับใบอนุญาตในการก่อตั้งกิจการดังกล่าวด้วย

๓) คณะรัฐมนตรี โดยธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนบทลงโทษในพระราชบัญญัติการ ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๖๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๖ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มาตรา ๕๒ ที่กำหนดให้กรณี นิติบุคคลกระทำความผิด ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ ผู้แทน/ผู้รับผิดชอบ รับโทษด้วย เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าไม่ได้ รู้เห็น ไม่ยินยอม หรือไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง ที่ว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด”

๔) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนมาตรการลงโทษเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความ เป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในกฎหมายต่างๆ ในเรื่องนี้ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการฯ ซึ่งมีโทษจำคุกและปรับ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ซึ่งมีโทษปรับทางปกครองและ โทษอาญา พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตฯ ซึ่งมีโทษจำคุกและปรับ พระราชบัญญัติว่าด้วย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ซึ่งมีโทษจำคุกและปรับ โดยให้เปลี่ยนจากมาตรการลงโทษทางอาญา เป็นมาตรการ ลงโทษปรับทางปกครองแทน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

๕) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มาตรา ๗ องค์ประกอบคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้ เทียบเคียงได้กับองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูล เครดิตฯ ซึ่งประธานคณะกรรมการเป็นผู้บริหารของหน่วยปฏิบัติเท่านั้น การให้ประธานคณะกรรมการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นตำแหน่งรัฐมนตรีจึงอาจไม่จำเป็นและทำให้ล่าช้า และเนื่องจากคณะกรรมการทั้งสองคณะ เป็นหน่วยกำกับผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็นภาคเอกชนด้วยกัน จึงควรมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันและควรกำหนดให้ชัดเจน ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นควรคำนึงสัดส่วนของหญิงและชาย

๖) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูล ข่าวสารของราชการ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ให้มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการ

คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับใบรับรองจากสำนักงานมีสิทธิใช้หรือแสดง
เครื่องหมายดังกล่าว โดยควรเพิ่มเติมบทบัญญัติว่า รวมทั้งอาจเพิกถอนหรือระงับหรือพักใช้เครื่องหมายรับรอง
มาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เคยได้รับเครื่องหมายรับรอง
มาตรฐานแล้ว แต่ต่อมาไม่อาจรักษามาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในความรับผิดชอบได้

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี
เพื่อพิจารณารายงานผลการพิจารณาดังกล่าว และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะ
ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามเจตนารมณ์ของพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนให้มีผล
ในทางปฏิบัติต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักวิจัยและวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๙๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๖๙

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวชุลีพร เดชชำ)

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนเชี่ยวชาญ

บังคับบัญชาข้าราชการในกลุ่มงานพัฒนากฎหมายและนโยบาย